

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ТЕМА 1. Історія створення та основні етапи розширення Європейського Союзу	6
ТЕМА 2. Інституційна структура Європейського Союзу	28
ТЕМА 3. Міжнародно-правовий статус та основні особливості Європейського Союзу	42
ТЕМА 4. Економіка країн Європейського Союзу в системі міжнародного бізнесу.....	61
ТЕМА 5. Спільний ринок та політичний союз.....	83
ТЕМА 6. Економічний та монетарний (валютний) союз	95
ТЕМА 7. Консолідований бюджет ЄС	103
ТЕМА 8. Горизонтальні політики ЄС	113
ТЕМА 9. Секторальні політики ЄС	123
Список використаної та рекомендованої літератури	131

ВСТУП

Одразу після відновлення своєї незалежності 24 серпня 1991 року Україна розпочала євроінтеграційні процеси. І уже 14 червня 1994 року наша держава першою серед пострадянських країн підписала Угоду про партнерство і співробітництво з Європейським Союзом, яка заклала правові основи для інтеграції України до європейських структур. Протягом наступних років відбувся ряд подій, які зафіксували поступ нашої країни у процесі приєднання до європейської спільноти. Одними з найважливіших є синхронна ратифікація Верховною Радою України та Європейським парламентом Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом 16 вересня 2014 року, внесення Верховною Радою України 7 лютого 2019 року поправок до Конституції, які закріпили курс на повноправне членство України в ЄС та НАТО. Особливо гостро питання включення нашої держави до спільноти країн Європейського Союзу постало після початку повномасштабної російсько-української війни. Так, уже 28 лютого 2022 року Президент України Володимир Зеленський підписав заявку на вступ України до ЄС. І в рекордні терміни 23 червня Україна отримала статус кандидата на членство в Європейському Союзі. А 14 грудня 2023 року Рада Європейського Союзу вирішила розпочати переговори щодо вступу України до ЄС. 25 червня нинішнього року перша Міжурядова конференція між Україною та ЄС у Люксембурзі ознаменувала початок фактичних переговорів про членство України в Європейському Союзі.

Успіх проголошеного Україною курсу на європейську інтеграцію значною мірою визначається наявністю у нашій державі фахівців для різних галузей національного господарства, сфер діяльності та рівнів управління. Запит на підготовку відповідних фахівців ставить перед закладами вищої освіти завдання ґрунтовного теоретичного навчання та формування практичних навиків у студентів різних галузей знань та спеціальностей, здатних активно долучатись до реалізації означеної стратегії, професійно вирішувати завдання щодо ефективного функціонування Угоди про асоціацію загалом і поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС в частині вільного переміщення товарів, послуг, капіталів, робочої сили зокрема, а також регуляторного наближення, спрямованого на поступове входження економіки України до спільного ринку ЄС.

Важлива роль в освітньому процесі належить практичній підготовці та самостійній роботі здобувача освіти, під час яких відбувається формування навичок, знань і умінь студента, забезпечується освоєння студентом прийомів пізнавальної діяльності, формується інтерес до творчої роботи і здатність вирішувати як творчі, так і наукові завдання. Тому, представлений акторами

практикум «Економіка Європейського Союзу: прикладний аспект» у повній мірі відповідає вимогам часу, забезпечує студентів науково-обґрунтованою інформацією та слугує джерельною базою для проведення самостійних досліджень. При розробленні практичних завдань авторами використаний метод поєднання командної та індивідуальної роботи студентів, що забезпечує формування лідерських, неспеціалізованих та професійних навичок здобувачів вищої освіти як визначальної характеристики успішних професіоналів.

Особливістю практикуму є наведені авторами приклади розв'язання аналітичних завдань, виконані студентами Національного університету «Львівська політехніка». Такі приклади демонструють здобувачам освіти багатоваріантність представлення форми та алгоритму виконання пропонованих завдань.

Також практикум наповнений ситуативними вправами у формі кейсів для обговорення, що дозволяє студентам набувати навичок застосування отриманих теоретичних знань для розв'язання реальних проблем економіки Європейського Союзу. Кейси дають можливість студентам в процесі групового обговорення проаналізувати реальні конфліктні ситуації ділового життя країн-учасників ЄС та запропонувати шляхи вирішення представлених проблем.

РОЗДІЛ 1. ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ЄС ТА ЙОГО МІСЦЕ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

ТЕМА 1. ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗШИРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Історія, передумови створення та мета діяльності ЄС. Договірна основа функціонування ЄС. Етапи розширення ЄС (1973 рік – перше розширення ЄС. 1981 рік – друге розширення ЄС. 1986 рік – третє «середземноморське» розширення ЄС. 1989 рік – падіння Берлінської стіни. 1995 рік – четверте розширення ЄС. 2004 рік – п'яте розширення ЄС. 2007 рік – шосте розширення ЄС. 2013 рік – сьоме розширення ЄС).

Контрольні питання

1. Вплив Другої світової війни на початок інтеграції в Європі.
2. Основні масові організації федералістського руху.
3. Ідея створення „Сполучених Штатів Європи“.
4. Створення 5 травня 1949 р. Ради Європи.
5. Роль та значення плану відбудови європейської економіки Джорджа Маршалла.
6. План часткової економічної інтеграції Р. Шумана.
7. Зміст, значення та ключові засади договору про заснування Європейського співтовариства вугілля і сталі.
8. Роль конференції в Мессині (Італія) влітку 1955 р.
9. Договір про створення Європейського економічного співтовариства та Договір про створення Європейського співтовариства з атомної енергії.
10. Роль США у європейських інтеграційних процесах.
11. Основна політична мета Паризького договору 1951 р.
12. Зміст Римських договорів 1957 р.
13. Економічне та політико-правове значення Європейського економічного співтовариства.
14. Результати вступу в дію Єдиного Європейського Акту 1987 р.
15. Роль та значення Маастрихтського договору.
16. Суть змін, викликаних підписанням Амстердамського договору.
17. Основні напрями конституційних реформ в ЄС після підписання Ніщцького договору.
18. Реформи, що були передбачені Лісабонським договором.
19. Критерії членства в ЄС. Етапи розширення ЄС.
20. Процес вступу до ЄС Великої Британії, Ірландії і Данії.

21. Шлях Греції в єдину Європу.
22. «Середземноморське» розширення ЄС.
23. Падіння Берлінської стіни і ЄС. Приєднання Австрії, Фінляндії і Швеції до ЄС.
24. Особливості вступу до ЄС країн Східної Європи.

Аналітичні завдання

1. Аналітичне завдання на тему «Історичні етапи об'єднання Європи: економічний аспект»

1 частина. Робота в групах.

Виконання завдання передбачає поділ студентів на 5 груп, в межах кожної групи студенти спільно опрацьовують задане питання і презентують спільну доповідь за результатами роботи.

Зміст групового завдання	Опрацювання історичних аспектів інтеграційних процесів на території сучасної Європи в розрізі заданих часових періодів
Варіанти завдань	1 група. Епоха Римської імперії. 2 група. XVI ст. 3 група. XVII-XVIII ст. 4 група. XIX ст. 5 група. XX ст.
Результати виконання	Засвоєння хронології творення «об'єднаної» Європи

2 частина. Індивідуальна робота.

За результатами роботи в групах студенти співвідносять історичні етапи об'єднання Європи із відповідними рівнями економічної інтеграції та ідентифікують історичні події, які сприяли переходу країн Європи від одного рівня економічної інтеграції до наступного.

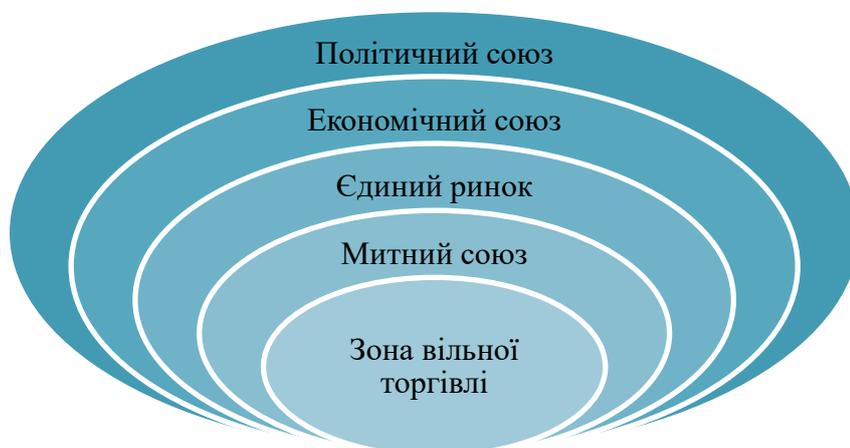

Рис. 1.1. Рівні економічної інтеграції

Історичні етапи об'єднання Європи ХІХ ст.

Троїстий союз (1882-1915)	
Держави-члени: Німецька імперія, Австро-Угорська імперія, Королівство Італія	
Мета союзу: Троїстий союз мав важливі положення, включаючи зобов'язання надавати допомогу одне одному у випадку нападу інших великих держав, а також зберігати сприятливий нейтралітет. Причини заснування: 1. Геополітичні обставини: Поразка Франції під час Франко-пруської війни та важкі умови Франкфуртського миру спонукали Францію до прагнення військового реваншу. 2. Загострення відносин: Відносини між великими європейськими державами були напруженими, і створення союзу було спрямоване на забезпечення власної безпеки та контролю над регіоном.	Причини розпаду: 1. Зміна зовнішньополітичного курсу Італії: Поступово Королівство Італія відходило від своїх союзників і шукало зближення з Французькою республікою та Великою Британією. 2. Франко-італійська угода: угода, підписана 1 листопада 1902 року між Францією та Італією, зобов'язувала Італію зберігати нейтралітет у випадку нападу Німецької імперії на Французьку республіку.
Центральні держави (1914-1918)	
Учасники: Австро-Угорщина, Німецька імперія, Османська імперія, Болгарське царство	
Мета союзу: 1. Збереження світового балансу сил: Після створення Троїстого союзу Німеччина та Австро-Угорщина шукали союзників для забезпечення своєї безпеки. 2. Протистояння Антанті: Ці держави боролися проти Антанті, яка включала сильні держави Європи.	Причина розпаду: Програш у Першій світовій війні державам Антанті, розпад основних держав-членів
Держави Антанті (1907-1918)	
Учасники союзу: Члени до початку Першої світової війни: Велика Британія, Французька республіка, Російська імперія. Членами союзу під час Першої світової війни стали Японія (з 1914 р.) та Італія (з 1915 р., доти – член Троїстого Союзу). 1917 р. на правах «асоційованої держави» до Антанті приєдналися США, проте вони не були формальним членом союзу. Крім того, союзниками Антанті були Сербія (ультиматум Австро-Угорщини до неї був приводом для початку війни), Бельгія, Чорногорія, Португалія, Греція, Єгипет, Румунія (з перервою у 1916–1918 рр.), Бразилія, Сіам, Монако, Непал та британські домініони. Низка країн проголосили війну Центральним державам, однак не брали участі в бойових діях на боці Антанті (Гаїті, Китай, Куба, Ліберія, Панама та ін.).	
Мета союзу та причини заснування: Протистояння Центральним державам, стримування колоніальних амбіцій кайзерівської Німеччини, Італійського королівства та Австро-Угорської імперії.	Наслідки діяльності: Перемога у Першій світовій війні (Антанта виграла війну і закріпила свій успіх дипломатично на Паризькій мирній конференції, створивши Версальську систему міжнародних відносин)

Бельгійсько-Люксембурзький економічний союз	
Мета союзу та причини заснування: 1. Економічне співробітництво: союз був створений для зміцнення економічних зв'язків між Бельгією та Люксембургом. Обидві країни спільно працювали над розвитком своїх економік та фінансових систем. 2. Забезпечення взаємної підтримки: Бельгія та Люксембург об'єднали зусилля, щоб сприяти своєму економічному добробуту та забезпечити взаємну підтримку в умовах глобальних викликів.	Наслідки діяльності: Цей союз допоміг обом країнам розвивати свої господарства, сприяти торгівлі та інвестиціям, а також зміцнювати фінансові системи. Також наслідком успішного функціонування союзу стало формування Бенілюксу.

Виконали ст. гр. ФБ-31,32 Коломієць Володимир, Малюська Марія, Стефанко Анета, 2024 р.

2. Аналітичне завдання на тему «Договірна основа функціонування Європейського Союзу»

1 частина. Робота в групах.

Виконання завдання передбачає поділ студентів на 10 груп, в межах кожної групи студенти спільно опрацьовують задане питання і презентують спільну доповідь за результатами роботи.

Зміст завдання	Опрацювання змісту, ролі та економічних наслідків міжнародних угод, укладених між державами-членами ЄС
Варіанти завдань	1 група. Брюсельський договір. 2 група. Паризький договір. 3 група. Римські договори. 4 група. Договір злиття. 5 група. Шенгенська угода. 6 група. Єдиний європейський акт. 7 група. Маастрихтський договір. 8 група. Амстердамський договір. 9 група. Ніццький договір. 10 група. Лісабонська угода.
Результати виконання	Засвоєння договірно-правової основи створення та функціонування Європейського Союзу

2 частина. Індивідуальна робота.

За результатами роботи в групах студенти будують хронологічну шкалу укладання основних договорів між країнами-членами ЄС із фіксацією суті та тривалості наслідків таких договорів.